بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާޞާ

- **ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު:** 2019/HC-A/387
- **އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތް:**

* ނަން: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
* ދާއިމީ އެޑްރެސް:- ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
* އައިޑީ ކާޑު ނަންބަރު: -
* މިހާރުގެ އެޑްރެސް:- ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް

- **އިސްތިއުނާފު ރައްދުވި ފަރާތް:**

* ނަން: އިސްމާޢީލް ޢަބްދުއްރަޙީމް
* ދާއިމީ އެޑްރެސް: މ. ރިޔާޒުވިލާގެ/ ކ. މާލެ
* އައިޑީ ކާޑު ނަންބަރު: A099030
* މިހާރުގެ އެޑްރެސް: މ. ސްވޯރި/ ކ. މާލެ

- **ރަޖިސްޓްރީކުރެވުނު ތާރީޚް:** 29 ޛުލްޤަޢިދާ 1440
  01 އޮގަސްޓު 2019
- **ނިމުނު ތާރީޚް:** 25 ޞަފަރު 1441
  24 އޮކްޓޫބަރު 2019

- **އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު އަމުރު ނަންބަރު:** 145-J/MA/2019/1577
- **އަމުރުގެ ބާވަތް:** ކޯޓު އަމުރު
- **ނިންމި ކޯޓު:** ކްރިމިނަލް ކޯޓު

* ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް: 16 ޖުލައި 2019
* ނިމުނު ތާރީޚް: 16 ޖުލައި 2019

- **މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:**

ފަނޑިޔާރު ޝުޢައިބު ހުސައިން ޒަކަރިއްޔާ ފަނޑިޔާރު އަބްދުއްރައޫފު އިބްރާހީމް ފަނޑިޔާރު ޝުޖާޢު އުސްމާން
(ރިޔާސަތު)

● ދަޢުވާގެ ޚުލާޞާ:

މިއީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2019/1577 ކޯޓު އަމުރު އެކޯޓުން ނެރުއްވާފައިވަނީ ސަބަބުގައި އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލާ ޚިލާފުވާކަމަށް ބުނެ، އެ ކޯޓު އަމުރު އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހައިކޯޓަށް ޖިނާއީ ޝަރީޢަތުގެ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ޤަރާރުގެ ހައްޤުތަކާ ހުށަހަޅުއްވާފައެވެ.

މިމައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތަކީ މ.ރިލްއިންފަރާގެން/ އިސްމާޢީލް އަބްދުއްރަޙީމްއެވެ.

● ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތައް:

1- ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2019/1577 ކޯޓު އަމުރަށް ބަލާއިރު އެކޯޓު އަމުރަކީ 2019 ޖޫން 25 ވަނަ ދުވަހުގެ 23:55 ހާއިރު މ.ރިލްއިންފަރާގެން/ އިސްމާޢީލް އަބްދުއްރަޙީމް އާއި، މ.ކޮށްވާރިޔާ/ މުޙައްމަދު ނިޒާރާއި، ބ.ސޯސަރުވިލާ/ ޝިރީނާގެ، އަދި އިތުރު މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރުން ގެންގުޅެ އެތެރެކުރުމުގެ ވިޔަފާރި ކުރުމަކަށް ތުހުމަތުކުރެވިގެން ހައްޔަރުކޮށް 16 ޖުލައި 2019 ވަނަ ދުވަހުގެ 14:44 އިން ފެށިގެން ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ބަންދުން ދޫކޮށްލަން އަމުރުކުރަން ޝަރުތުތަކާއި އަމުރުކޮށްފައި، މިގޮތުން އިސްލާމީ ޝަރީޢަތާ ބަންދުން ދޫކޮށްލަން އަމުރުކުރުމާއި ސަބަބަކާއިގެން ބަންދުކޮށް ފޮނުވައި "މި މައްސަލާގައި ތުހުމަތުކުރެވޭ 02 މީހުން ދޫކޮށްލައިފިނަމަ، އަދި މީހުންގެ ގައިގަޔަށް މިމައްސަލާގައި ތަޙުޤީޤު ނިންމާލައިވާތީ އިތުރު ހެއްކެއް ގެއްލިދާނެކަމަށް، އަދި މީހުންގެ ވިސްނުމަކީ ދިމާވެފައިނުވާތީ، ގެއްލުވާލުމުން ހައިކޮށް ނޮޅުވާފައި އަދި ބަންދުނުކުރެވޭތީ، މީނާ ބަންދުން ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ ސަބަބުތަކުން" ކަން މިއަމުރުން ބެލުމުން އެނގެން އޮވެއެވެ.

2- އޮރިޖިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2019/1577 ކޯޓު އަމުރު އެކޯޓުން ނެރުއްވާފައިވަނީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ކަމަށްބުނެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން އެއަމުރު އިސްތިއުނާފުކުރަމުން، 03 (ތިނެއް) ނުކުތާއެއް ފާހަގަކޮށް އެނުކުތާތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވާހަކަ ދައްކާފައިވެއެވެ.

(ހ) ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ: އޮރިޖިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2019/1577 ކޯޓު އަމުރަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 22 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި، އެޤާނޫނުގެ 59 ވަނަ މާއްދާއާއި، އެޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް ނެރުއްވާފައިވާ އަމުރެއްކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާއެވެ.

(ށ) ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ: އޮރިޖިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2019/1577 ކޯޓު އަމުރަކީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 63 ވަނަ މާއްދާއަށް ރިޢާޔަތްކުރުމަކާ ނުލައި ނެރުއްވާފައިވާ އަމުރެއްކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާއެވެ.

(ނ) ތިންވަނަ ނުކުތާއަކީ: ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި "މަތީ މަރުހަލާގެ ކޯޓުތަކުން ނިންމާ ނިންމުންތަކާ އެއްގޮތަށް ދަށު މަރުހަލާގެ ކޯޓުތަކުން ތަބާވާންވާނެ" ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، އެއުސޫލަށް ރިޢާޔަތް ނުކުރައްވައި އަމުރު ނެރުއްވާފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާއެވެ.

03- އޮރިޖިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2019/1577 ކޯޓު އަމުރު އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކާއި، އެނުކުތާތަކާ ގުޅިގެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ހިނގި ދެފަރާތުން ދައްކާފައިވާ

ވަކާލާތުކުރާއި ހުށަހެޅިފައިވާ ދިފާޢުތަކުގެ މައްޗަށް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ނަޒަރަކުން ވިސްނާ ބަލާއިރު، މިމައްސަލަ ބެލުމުގައި ބައިވެރިވި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންނަށް އަންނަނިވި ކަންތައްތައް ފާހަގަކުރެވިފައެވެ.

(ނ) ފުރަތަމަ ކަމަކީ: މައްސަލައެއް ތަޙުޤީޤު ކުރަމުންދާއިރުވެސް އަދި ޝަރީޢަތުން ހުށަހެޅިފައިވާ މަޢުލޫމާތުގައިވެސް، ތަޙުޤީޤު ކުރި ފުލުހުން ދަޢުވާލިބޭ މީހާއަކީ އ މީހެއްގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތުވެފައިވާ މީހެއް ނޫންކަމާއި، އ މީހާއަކީ ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ހުރި މީހަކަށްވާއިރު، ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހެއްގެ ބަންދުމުއްދަތު ގޮތުން ނިންމުމުގައި ޝަރީޢަތް ބަލަންޖެހޭނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު) 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރުން ފެށިގެން 4 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސަބަބުތަކުން ކޮން ސަބަބެއް އޮތްކަމާއި، އެއިން ސަބަބެއް އޮތްކަން ނުވަތަ [illegible] ގޮތުން ނިންމުމުގެ ބާރު ދީފައިވަނީ ޝަރީޢަތަކަށްކަން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި 49 ވަނަ މާއްދާއަށް ބަލުމުން އެނގެން އޮންނަކަމާއި؛

ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާ އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު) 60 ވަނަ މާއްދާ (ހ) އަށް ބަލާއިރު، އެމީހަކު ތުހުމަތު ކުރެވިފައިވާ މައްސަލައެއްގެ ހެކި ފުނޑުފުނޑު ނުވަތަ ހެކިބަސް ދޭން ހުރި މީހަކަށް ނުފޫޒު ފޯރުވުން މަސައްކަތްކޮށްފާނެކަމަށް، ނުވަތަ ކޯޓަށް ހާޒިރު ނުވެދާނެކަމަށް، ނުވަތަ ފިލައިފާނެކަމަށް، ނުވަތަ ބަންދުން ދޫކޮށްލައިފިނަމަ މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކަލެއް ކުރިމަތިވެދާނެކަމަށް ޝަރީޢަތަށް ފެނިއްޖެނަމަ، އެފަދަ ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމުގެ އަމުރެއް ނެރުމުގެ ބާރު ޝަރީޢަތަށް ލިބިގެންވާކަން އެނގެން އޮންނަކަމާއި، ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކުރެވިފައިވާ މީހަކު ޤާނޫނު އެއްގޮތަކަށް ގޮތުގެ މަޖިލީހަށް ނުވަތަ ޝަރީޢަތަކަށް ކޯޓަށް ހާޒިރުކުރުމުގައި ކުރުމުގެ ބާރުތަކާއި [illegible]

ކޮށްފައިވާ [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަމަލުކޮށްފައިވާ ގޮތަށް ހިޔާނަތް [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 59 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން އެނގެން އޮތެވެ.

(ނ) ދެވަނަ ކަމަކީ: އިސްތިއުނާފު [illegible] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2019/1577 ކޯޓު އަމުރުގައި އިސްމާޢީލް އަބްދުއްރަޙީމްގެ [illegible] [illegible] ކޮށްފައިވަނީ، 2019 ޖޫން 25 ވަނަ ދުވަހުގެ 23:55 ހާއިރު، [illegible]/ އިސްތިއުނާފު އަބްދުއްރަޙީމް އާއި، [illegible]/ [illegible] [illegible]، [illegible]/[illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 145-J/MF/2019/1663 "[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]" [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އިސްތިއުނާފު އަބްދުއްރަޙީމްގެ [illegible]؛

އިސްތިއުނާފު އަބްދުއްރަޙީމް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]/ [illegible] [illegible]

02 ވަނަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ([illegible] [illegible]) [illegible]/ [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ގައި އެވަގުތު ހުރި އިތުރު [illegible] [illegible] [illegible] އެތަން [illegible] [illegible] ފަރާތުން ފުރަތަމަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކައިރިން [illegible] [illegible] [illegible] 01 [illegible] [illegible] [illegible] ([illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 23.4696 [illegible] [illegible]) އާއި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 02 [illegible] ([illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 0.0292 [illegible]) އާއި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މީނާގެ [illegible] [illegible] މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާއިރު، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 145-J/MF/2019/1663 “[illegible] [illegible] އަދި ހުށަހަޅާ ފޯމް” ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމާއި،

މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ފަރާތުން [illegible] [illegible] ބަންދުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލައަކީ، ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 22 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބުނެފައިވާ ޖިނާއީ ބޮޑެތި ކުށްތަކުގެ ތުހުމަތުގައި [illegible] [illegible] ވެފައި، [illegible] [illegible] [illegible] ފަރާތުން މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތާއި ނުރައްކާތެރި ކުރިމަތިވެދާނެކަން ފެންނާތީ މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތާއި ރައްކާތެރި [illegible] [illegible]

މިމައްސަލައިގެ [illegible]، މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] ޤާނޫނުގެ [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ހައިކޯޓު

ތަނެއްގައިވެސް ބެހެއްޓުމަކީ އެކަމުގެ ސަބަބުން މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކަލެއް އޮތްކަމެއްކަމުގައި ޤަބޫލު ކުރެވޭކަމާއި،

ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކުރެވިފައިވާ މީހާގެ ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމަށްޓަކައި ފަނޑިޔާރެއްގެ ކުރިމައްޗަށް ހާޒިރުކުރެވޭ [illegible] މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާތެރިވާނެ [illegible] ފަނޑިޔާރަށް ފެންނަ [illegible] [illegible] ބަންދުގައި ބަހައްޓަން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/HC-A/260 ޤަޟިއްޔާއާއި، ނަންބަރު 2013/HC-A/35 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލަށް ބަލާއިރު ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކުރެވިފައިވާ މީހާގެ ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމަށްޓަކައި ފަނޑިޔާރެއްގެ ކުރިމައްޗަށް ހާޒިރުކުރެވޭ [illegible] މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާތެރިވާނެ [illegible] ފަނޑިޔާރަށް ފެންނަ [illegible] [illegible] ބަންދުގައި ބަހައްޓަންޖެހޭނީ އެމީހެއްގެ ހާލަތުން މުޖުތަމަޢަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަނޑައަޅާފައިވާކަން އެނގެން އޮންނަންވާނެއެވެ.

ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި [illegible] [illegible] [illegible]، މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާތެރިވެދާނެކަމަށް، ފަނޑިޔާރަށް [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ ކަން އެނގެންއޮތެވެ.

އެހެންކަމުން، މި މައްސަލައިގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުން ދެކެނީ [illegible] ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2019/1577 ކޯޓު އަމުރަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭކަމާއި، އެހެންނަމަވެސް މ.[illegible]/ އިސްމާޢީލް އަބްދުއްރަޙީމްގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ ކުށުގެ

މައްސަލައަކީ ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ޝަރީޢަތުގައި އޮތް މައްސަލައެއްކަމުން، އިސްމާއީލް އަބްދުއްރަޙީމްގެ ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމަންޖެހޭނީ މައްސަލަ ބައްލަވާ ކޯޓުން، މައްސަލަ ބައްލަވާ ފަނޑިޔާރުކަމަށްވާތީ، އިސްމާއީލް އަބްދުއްރަޙީމްގެ ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމަން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅައިފިނަމަ، އިސްވެ ފާހަގަކުރެވިދިޔަ ކަންކަމުގެ އަލީގައި ގޮތެއް ކަނޑައަޅަންޖެހޭނެކަމުގައެވެ.

- **ހުކުމް:**

ދެންފަހެ އިސްވެ ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތަކުގައި ބަޔާންކުރެވިދިޔަ ކަންކަން އެގޮތަށް ހުރުމުން ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2019/1577 ކޯޓު އަމުރުން [illegible]/ އިސްމާއީލް އަބްދުއްރަޙީމް ބަންދުން [illegible]، އިސްމާއީލް އަބްދުއްރަޙީމް [illegible]